

DAHA YAŞANILABİLİR BİR ÇEVRE ÖZLEMİNE EN BÜYÜK TEHDİT DEVLETEN GELİYOR...

Çevre; yine devlet için, devletle...

REMZİ ÖZMEN

Daha iyi bir çevre özlemine, en büyük tehdit, yine devlet'ten gelmektedir. Daha yaşanır bir çevre özlemi ve istemi, politikacıların, devlet görevlilerinin ya da kendilerini görevli atfedenlerin ellerinde tüm değerler gibi kitleselleşmeden biçimlenmiştir.

"Dolayısıyla geleceği düşünmenin, politik program ve manifestolarda yer alan en yaygın biçimi, sonuçta geleceği gerçekten düşünmenin terkedilmesine yol açabilen dezavantajlar taşır. Makul ihtimaller yelpazesi, daha ikna edici ve rahatlatıcı kısa vadeli programlar aşkına kuşa çevrilir. Ya da başarısızlık çoğaldıkça, geleceği etkili olarak denetleme fikrinden vazgeçilir; bir yandan nostalji kültürü oluşur, öbür yandan da geçici taktik avantaj peşinde koşan kaba politikalara yer açılır. Oysa, daha ciddi düzeylerde, geleceği düşünmenin başka biçimleri de vardır."

Raymond Williams
"İkbin'e Doğru"

Giriş

Daha güzel bir dünya tasarlamak ve böylesi bir dünyada yaşamak ütopyası, her zaman geçerli temellere basarak kendini duyumsatmıştır. Zaman içerisinde belli bir yıpranmaya uğrasa da, bu istem ve arayış bugün de yandaş bulmaktadır ve gelecekte de bu yönelimin daha hızlı bir ivme kazanacağı açıktır.

Zaman zaman, yalnızca kaba bir politik sistem değişimi istemi olmaktan öte gidemeyen, bu tasarlama içgüdü, giderek yaşamın her alanına yayılmıştır. Daha iyi iş, daha iyi eş, daha iyi aş gibi

temel insanal gereksinmelerle her an taçlandırılan ve politik olarak basitleştirilen bu eğilimler, artık daha bağımsız ve daha yaygın bir konuma ulaşmıştır. Daha iyi bir insan, daha iyi bir çevre; giderek daha yaşanır bir dünya özlemi kılıgısal görünümünü dışavurmaya başlamıştır.

Daha iyi bir çevre özlemine en büyük tehdit yine devlet'ten gelmektedir. Daha yaşanır bir çevre özlemi ve istemi, politikacıların, devlet görevlilerinin ya da kendilerini görevli atfedenlerin ellerinde tüm değerler gibi kitleselleşmeden biçimlenmiştir. Özellikle aydınların bile, "devlet için, devlet ile" zihniyetini henüz aşamadığı ülkemizde, bir gereklilik, bir özenti olarak törensel bir etkinliğe bürünmekten kurtulamamıştır.

Çehre değişiminden, çevre değişimine...

İnsan gereksinmelerinin karşılanması amacıyla başlayan doğaya karşı savaşım, yeni ve bir oranda yapay gereksinmelerin yaratılarak, doğallaştırılması (ya da doğallığına inandırılması) ve giderek insanal gereksinme duygusunun aşındırılması ile her şeyin alınıp satılabilir kılınması doğaldır ki kul-

lanıcı ve her anlamda tüketici/bitirici bir yapılanmayı da beraberinde büyüttü.

"Sanayi sonrası toplumu" sözlerinin çokça geçtiği günümüzde, bu sürecin hiç dinmeyeceği inancı, bazı uç düşüncelere karşın henüz geçerli bir savdır.

Geçen zamanlar, nasıl insanı bile bir evrim potasından geçirecek, her anlamda yeni bir 'yaratık' olmaya zorladıysa; O'nun hızla artan etkinliği ve tehdidi altında olan yeryüzünü de benzer bir zorlamayla karşı karşıya bırakacaktı. Değişen insanla birlikte yeryüzü de bir çehre değişimine uğruyordu elbet. Bu dönüşümün garipsenecek bir yanı olduğunu, o zamanlardaki insanlar gibi, bizler de düşünemeyiz. Garipsenecek yan, ilkel etkilerle yaşanan bu çehre değişiminin, bir çevre değişimine, giderek de bir çevre yıpranmasına doğru bilinçlice ivme kazandırılmasıdır. Bile bile lades diyebileceğimiz bir biçimde sürdürülen bu yıpratma, yerleşim yerlerinin yakın çevrenlerini beş altı yıllık süreçlerde bile tanınmaz kötüleşmelere uğratabilmektedir.

Yeryüzünün doğal yıpranma sürecinde, hemen hemen sifıra yakın ölçüde kısa, hatta yok sayılabilecek, bu beş altı yıllık zaman dilimi, insanların inanılmaz çabaları sonucunda yüzyıllarla kıyaslanabilecek bir ekolojik dönüşümün tohumlarını atabilmektedir.

İnsanal değerlerin yıpranması, insan çehrelerinin ve bulunçlarının kötüleşmesi, yeryüzünün de çeh-

resini kendisine benzetirken, kitlelerin bunun ayrımına varmaması ya da varamaması, bu anlamda ideolojik bir yaklaşımı da gündeme getirmektedir.

Sürdürülen bir tarihin, maddi ve manevi gereksinimleri hızla artırdığı bir toplumsal yapılanmada, kabul edilebilir yönlendirmelerle, bireysel bilincin oluşması ve bu bilincin kamusal bulunçla örtüşürülüp anlamlandırılmaması, her alanda olduğu gibi yeryüzünün yıpranması karşısında da bizi duyarsız kılmıştır.

Önlenemez olanlara bile bayrak açtıran; önlenemez olanlarla karıştıran bir zihniyet, en gür sesini ah'lama vah'lama söylevleri ile ortaya koymaktan öte bir tavır geliştirememektedir.

Taşra politikacılığının ucuz gösterisi: "Modernleşen Alanya" ...

Çok değil, bundan beş altı yıl önce, sermaye açısından yaygın ve güçlü bir yapıya sahip, kendi halinde bir kasaba olan Alanya, birden ve önlenemez bir tırmanışa geçti. Bu aynı zamanda tanınmaz bir çehre değişimi ve tersine dönüştü.

Başta, Mola diye bilinen Kaymakamlık ve Belediye binaları önündeki asırlık çınar ağacının

Halkımızın deyimiyle, 'yol yaparak' oy kazanan ucuz politikacılar, hizmet anlamında tek bilinen geçer akçe olan yol açmayı/yapmayı temel ereklere olarak görmüşlerdir.

Ne kadar yol, o kadar beton yığını denkleminin ayrımına varmaktan aciz bu insanlar, Alanya'lılara yarattıkları bu geçici rantla hem bu güzel kentin çehresini hem de insanların tüm değerlerini yıpratmışlardır.

yok edilmesiyle başlayan bu "muhteşem" gelişme, bütün çınarları köklerinden ayırmakla kalmamış, yine aynı alandaki çeşmeyi ve kahvehaneyi de bir gereksinim olmaktan çıkarıvermiştir. Bir hortum hızıyla ilerleyen bu 'yenilenme' iskele'deki balıkçıları da kahvehanesiz bırakıverdikten sonra durulur diyenleri yanıltmış, camilerin bile ayaklarını yerden kesmiştir. Alanya'lı, altı depo, ev vs. olan camilerle, paranın verdiği gizemli cesaretle, işte o zaman tanışmış ve yakınlık kurmuştur.

Halkımızın deyimiyle, 'yol yaparak' oy kazanan ucuz politikacılar, hizmet anlamında da, taşralı psikolojisinde bilinen en geçer akçe, yol açmayı/yapmayı temel ereklere olarak görmüşlerdir. Ne kadar yol, o kadar beton yığını denkleminin ayrımına varmaktan aciz bu insanlar, Alanya'lılara yarattıkları bu geçici rantla hem bu güzel kentin çehresini hem de insanların tüm değerlerini yıpratmışlardır. Para ile ilgili konuşmayı

bile ayıp sayan bu insanlar, artık hesaplarını, komşu esnafın batmasına, kiracı esnafın kaçıp gitmesine başlar duruma gelmiş, sağlam parasal gücü olanlara, (bu anlamda özellikle hemşehrilerine) kiralık taşınmaz vermemeyi önemli ticari ilke olarak benimsemiştir.

Bugün, gerçek anlamda ve yapılanmada hiçbir sivil toplum örgütünün bulunmadığı bu kentte, "devlet için, devlet ile" zihniyetinin güzel örneği büyük bir heyecanla sürdürülmektedir.

Bugün, dörtbir yanından yol geçen apart-oteller, hızla çoğalmaktadır. Yerinde gelişme, varolan güzelliklerle birlikte modernleşme uzak bir olasılıktır artık. Rüzgarda salınan hayıtlar, ağular, zinemitler, menevişler bir yana hayıt yılanları başta olmak üzere tüm börtü-böcek dağlara doğru geri çekilmektedir.

Bir zamanlar, radyo oyunlarında, (bir çok Alanya'lıca bilinmeyen bir meyve olsa da) Bergamut diyarı olarak anılan ve giderek muz anbarı olma özelliğini de yitiren Alanya, yavaş yavaş kızmemesi diye de anılan greyfurt'u, tatlı-ekşi diye bilinen limonu, kan portakalı, manimuni portakalı özlemlerle anılmaktadır.

Özetle, Alanya her alanda geri çekilmektedir. Bu geri çekilme bugün, insan bazında da gerçekleşmektedir. Artık Alanya, devletlülerin ve devletlüye veya çevresine bulaşmakla, bir değer ve kişilik kazandıklarını sananların egemenliğinde, hızla bilinmez ufuklara doğru yol almaktadır.

Oysa, her alanda olduğu gibi, turizm ve çevre alanında da "devlet ile"ye güle güle deme zamanı gelmiş de geçmektedir...□

